

חי"ז חג הפסח שיחה ב'

מעשי ה' נצחיים, וא"כ קשה מדוע אנו בגלות עתה ויש בינינו עניים? ועל זה מבארת ההגדה שגאולת מצרים לא היתה גאולה שלימה, אך היא הפתיחה דכל הגאולות גם דהגאולה השלימה. והמעלה ו"הרעש" דיציאת מצרים הוא "ובנה לנו את בית הבחירה" - שהבחירה היא מצד עצם הבחור.

מקשה כמה וכמה קושיות בנוסח ההגדה, ומהם: "בהא לחמא עניא", מדוע אין אומרים "כל דכפין יתי ויאכל" בבית הכנסת? ומדוע מדגישים ש"השתא עבדין"?

"ואילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו כו' משועבדים היינו לפרעה במצרים": ולכאורה הגזירה דגלות מצרים היה רק לזמן קצוב של ארבע מאות שנה, וא"כ איך שייך לומר שאנו היינו משועבדים לפרעה?

"והיא שעמדה כו'": מהו החידוש שהקב"ה "מצילנו מידם" - ועד שצריך לתת שבח והודאה על זה - הרי אלו ש"עומדים עלינו לכלותינו" הם רשעים וזדים, וא"כ מהו הסברא שהקב"ה לא יצילנו מידם? ולכאורה מהי השייכות בין זה "שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו" ליציאת מצרים?

"ובנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עונותינו" צריך להבין מהי השייכות דטובה זו ליציאת מצרים? ומדוע קורא לבית המקדש בית הבחירה? ומדוע מברך את הטובה דבית הבחירה (שלא כשאר המעלות טובות שמזכירים אך אינו מפרש מהו הטובה שלהם) ועוד כמה וכמה קושיות.

והביאור בכל זה: כשמתיישבים לעריכת הסדר מתעוררת קושיא חזקה שסותרת את כל ענין הסדר. והוא, שלכאורה אם ה' הוציאנו ממצרים ברכוש גדול, ומעשי ה' נצחיים, אם כן מדוע אנו בגלות עתה ויש בינינו עניים?

ועל זה מבארת ההגדה שגאולת מצרים לא היתה גאולה שלימה ולכן שייך אחריה גלות. אך מכל מקום חוגגים את הגאולה דמצרים כי היא הפתיחה דכל הגאולות גם דהגאולה השלימה. וזהו שמדגישה ההגדה ש"השתא עבדין", אך מכל מקום חוגגים את הסדר כי "לשנה הבאה בני חורין", שגאולת מצרים היא ההתחלה דהגאולה העתידה.

והנה, הטעם שגאולת מצרים לא היתה גאולה שלימה הוא מצד שהגלות לא פעל בירור בשלימות, מפני ש"וירעו אותנו המצרים". ואם כן אף שהיתה הבטחה ש"ואח"כ יצאו כו'", מכל מקום "אילו לא הוציא הקב"ה כו' משועבדים היינו", כי הברור לא נגמר. וזהו החידוש ש"והיא שעמדה כו' והקב"ה מצילנו מידם", אף שהברור לא נשלם ואם כן מצד מדת הדין ישנה נתינת מקום ל"עומדים עלינו כו'".

והנה אף שגלות מצרים לא פעל הברור בשלימות מכל מקום המעלה ו"הרעש" דיציאת מצרים הוא "ובנה לנו את בית הבחירה", שענין הבחירה אינו מצד מעלה כו' אלא מצד עצם הבחור.

דהיציאה ממצרים היה בחיצוניות ובגילוי באופן שאם היו נשארים במצרים עוד רגע לא היו נגאלים כי לא היו ראויים ליציאת מצרים מצד מדרגתם, אך בפנימיות היה היציאה ממצרים מצד בחירת העצמות

בנשמות ישראל שהם עצם אחד עם הקב"ה, "ולהחליפם באומה אחרת איני יכול". ורק שהבחירה נתגלתה כ"שבנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עונותינו".